

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ
ДВАНАЕСТА ЛЕТЊА ШКОЛА ЗА ПЛАНИНСКО СТОЧАРСТВО
Стара планина, 15.07–24.07.2026.

Међународна летња школа за планинско сточарство под називом **“ЗАШТИТА АГРОБИОДИВЕРЗИТЕТА И ОЧУВАЊЕ АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА”**, одржаће се од 15. до 24. јула 2026. године. Намењена је студентима основних студија ветеринарске медицине (четврта, пета или шеста година) из Србије и иностранства.

Општи циљ мултидисциплинарне летње школе је проширивање знања студената основних студија у области силвопасторалних сточарских система, као и еколошки прихватљиве, органске производње животиња, осмишљене на традицији екстензивног узгоја на планинским пашњацима. Фокус је усмерен на контролу здравља у природном станишту и улогу ветеринарске медицине у очувању агробiodиверзитета. Програм такође обухвата обуку у областима законодавног оквира органске производње, експлоатације и контроле здравственог статуса животиња у органској производњи, као и обуку у области квалитета и безбедности традиционалних производа од меса и млека.

Програм ће бити усмерен на теренске радионице, са посебним освртом на ветеринарску праксу на органским и конвенционалним фармама аутохтоних и угрожених раса говеда, оваца, коза, свиња, коња и магараца за студенте ветеринарске медицине. Практични део ће такође упознати студенте са добром произвођачком праксом и контролом безбедности производње млека, меса и других производа на фарми.

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду (Србија) основао је Едукативни центар за планинско сточарство на Старој планини са циљем развоја практичних вештина и проширивања знања у систему органске производње животиња, који је осмишљен на традиционалном екстензивном узгоју аутохтоних раса/типова. Области интересовања заснивају се на дефинисаним изазовима ветеринарске медицине који су укључени у програм очувања агробiodиверзитета под притиском климатских промена које погађају југоисточну Европу.

Наставна база за планинско сточарство Факултета ветеринарске медицине Универзитета у Београду налази се у селу Горњи Криводол, у зони заштићене природе у оквиру Парка природе „Стара планина“, у близини српско-бугарске границе. Објекат се налази на надморској висини од 860 m, одакле се планински пашњаци, који се користе за испашу локално прилагођених/аутохтоних оваца, коза, говеда, водених бивола, домаћег брдског коња и балканског магараца, простиру од 1600 до 2000 m надморске висине.

ЦИЉ

Општи циљ мултидисциплинарне школе је проширивање знања и вештина студената основних студија у области еколошки прихватљиве органске производње аутохтоних

раса домаћих животиња и очувања агробiodиверзитета, заснованих на традицији екстензивног узгоја на планинским пашњацима. Програм обухвата обуку у областима законодавног оквира органске производње, експлоатације и мониторинга здравственог статуса животиња у органској производњи, контроле болести дивљих животиња, као и обуку у области квалитета и безбедности органских производа животињског порекла.

У програм је такође укључен увод у аутохтону домаћу биолошку разноврсност Србије и Балкана, као локално прилагођен, отпоран и на болести издржљив ресурс погодан за очување агроекосистема и органски узгој. Посебан акценат се ставља на одрживост и значај контролисане испаше за очување природних станишта.

МАКСИМАЛАН БРОЈ УЧЕСНИКА

13 студената (студенти Факултета ветеринарске медицине + страни студенти – СЕЕРУС размена).

ПРЕТХОДНА ЗНАЊА

Неопходно је да студенти имају основна знања из патологије, паразитологије, клиничке дијагностике и безбедности и квалитета хране (након завршене четврте године студија). Сви остали заинтересовани студенти такође су добродошли да се пријаве.

НАЧИН РАНГИРАЊА СТУДЕНАТА

Рангирање студената Факултета ветеринарске медицине биће спроведено на основу следећих критеријума: (1) **број година студирања**; (2) **број положених испита**; (3) **просечна оцена током студија**. Предност приликом пријаве за летњу школу имају студенти 5. године.

ЈЕЗИК КУРСА

Енглески

ФОРМАТ КУРСА

Настава уживо (на лицу места)

МЕТОДЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комбинација предавања, групног рада и дискусија, радионица, теренског рада, лабораторијског рада и екскурзија.

ПЛАН И ПРОГРАМ

15.07.2026.	БЕОГРАД
9:00–10:00	Обилазак Факултета ветеринарске медицине и посета ректорату Универзитета у Београду
11:00	Полазак са Факултета ветеринарске медицине у Београду у Горњи Криводол (Стара планина)
15:00	Очекивани долазак у Горњи Криводол (кампус летње школе) око 15:00 часова, смештај у Наставној бази за планинско сточарство, обилазак подручја и Фарме Буша
18:00–19:00	АУТОХТОНЕ РАСЕ СРБИЈЕ И РЕГИОНА <i>Ружица Траиловић</i>
19:00–20:00	УЛОГА ФАКУЛТЕТА ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ У СЛУЖБИ ЗАШТИТЕ АГРОБИОДИВЕРЗИТЕТА, ЗДРАВСТВЕНОГ НАДЗОРА И ОЧУВАЊА АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА СРБИЈЕ <i>Ружица Траиловић</i>
16.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	ДОБРОБИТ АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА ПРИРОДУ <i>Катарина Ненадовић</i>
10:00–13:00	РАДИОНИЦА I: ОЦЕНА ДОБРОБИТИ АУТОХТОНИХ РАСА – БАЛКАНСКИ МАГАРАЦ И БУША (AWIN протокол за оцену добробити магараца и Welfare Quality® протокол за оцену добробити говеда) <i>Катарина Ненадовић</i>
17:00–19:00	ПАРК АГРОБИОДИВЕРЗИТЕТА И АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА – традиционални систем узгоја домаћих животиња (обилазак фарме балканских магараца у Димитровграду) <i>Сергеј Иванов</i>
19:00–20:00	АУТОХТОНЕ РАСЕ ЗНАЧАЈ ОЧУВАЊА И СТАТУС УЗГОЈА АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА СРБИЈЕ <i>Ружица Траиловић</i>

19:00–20:00	ЗАКОНОДАВНИ ОКВИР ЗА ОРГАНСКИ УЗГОЈ ОВАЦА, КОЗА, ГОВЕДА, СВИЊА, ЖИВИНЕ И МЕДОСНИХ ПЧЕЛА <i>Ружица Траиловић</i>
17.07.2026.	ВРЕЛО – ЦЕНТАР ЗА ПОСЕТИОЦЕ “СТАРА ПЛАНИНА”
9:00–10:00	СУЗБИЈАЊЕ ПАРАЗИТА У ПОЛУСЛОБОДНОМ СИСТЕМУ ДРЖАЊА ЖИВОТИЊА НА ПАШЊАЦИМА <i>Даница Богуновић</i>
10:00–11:30	ЗНАЧАЈ ПАРКА ПРИРОДЕ СТАРА ПЛАНИНА У ПРОЦЕСУ КОНЗЕРВАЦИЈЕ АГРОБИОДИВЕРЗИТЕТА (разноврсност шумских и ливадских заједница и фауне Старе планине) <i>Дарко Ђорђевић</i>
12:30–16:00	Обилазак Врела (пастрмски рибњак, Дојкинци и долина Дојкиначке реке, водопад Тупавица, Росомачки лонци)
17:00–20:00	РАДИОНИЦА II (органиска фарма оваца, фарма коза и фарма домаћег брдског коња у Изатовцима): <i>ПРИМЕЊЕНА ПАРАЗИТОЛОГИЈА КОД ЖИВОТИЊА НА ПАШЊАЦИМА</i> (узимање узорака фецеса; обележавање, руковање, складиштење и транспорт узорака; макроскопски преглед узорака фецеса; метода флотације, микроскопски преглед и идентификација јаја и ларви паразита; McMaster техника и бројање јаја у фецесу; интерпретација лабораторијских резултата) <i>Даница Богуновић</i>
18.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	БИОДИВЕРЗИТЕТ ФЛОРЕ СТАРЕ ПЛАНИНЕ (јестиве, лековите и отровне биљке) <i>Светлана Грдовић</i>
10:00–13:00	РАДИОНИЦА III: <i>ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПАШЊАЧКИХ БИЉАКА И ПРОЦЕНА РИЗИКА: ТОКСИЧНЕ И ФОТОСЕНЗИБИЛИЗУЈУЋЕ ВРСТЕ</i> (сакупљање биљака на пашњаку; идентификација пашњачких биљака; конзумација опасних биљака) <i>Светлана Грдовић</i>
14:00–17:00	Обилазак Звоначке бање / Водопад Калуђеров скок
18:00–20:00	РАДИОНИЦА IV (фарма оваца и фарма Балканског магарца у Димитровграду):

	ТЕРЕНСКА ОФТАЛМОЛОГИЈА АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА (преглед предњег сегмента ока са увеличањем (лупе); пупиларни тест, тест претње; Schirmer tear тест; флуоресцеин тест рожњаче; мерење интраокуларног притиска; корнеална естезиометрија; узимање узорка за микробиолошки брис; узимање узорка за цитолошку анализу; преглед очног дна; попуњавање офталмолошког картона и вођење евиденције) <i>Петар Кривокућа</i>
19.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	ПРОИЗВОДИ ОД МЕСА СА ЗАШТИЋЕНИМ ГЕОГРАФСКИМ ПОРЕКЛОМ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ <i>Никола Чобановић</i>
12:00–17:00	Обилазак Завојског језера, каменог села Гостуша, видиковца Козји камен
18:00–20:00	ТЕРЕНСКА ПРАКСА I: оцена добробити; оцена телесне кондиције; хромост и обрада папака код преживара и копитара; одвајање и преглед животиња које показују клиничке знаке болести, сузбијање паразита у органској производњи <i>Ружица Траиловић, Петар Кривокућа, Александар Васов, Сергеј Иванов</i>
20.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	БЕЗБЕДНОСТ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ПРОИЗВОДА ОД МЕСА <i>Никола Чобановић</i>
11:00–12:00	ПОСЕТА ЗАНАТСКОЈ КЛАНИЦИ (оцена добробити; надзор над клањем и обрадом трупова; и премортални и постмортални преглед меса аутохтоних раса) <i>Никола Чобановић</i>
12:00–17:00	Обилазак манастира Поганово и клисуре реке Јерме
18:00–20:00	РАДИОНИЦА V: ТРАДИЦИОНАЛНА ПРОИЗВОДЊА ПРОИЗВОДА ОД МЕСА (производња франкфуртера, роштиљ кобасица, паштета и других занатских месних производа) <i>Никола Чобановић</i>
21.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	ПРОИЗВОДИ ОД МЛЕКА СА ЗАШТИЋЕНИМ ГЕОГРАФСКИМ ПОРЕКЛОМ НА ТЕРИТОРИЈИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

	<i>Јасна Лончина</i>
10:00–11:00	БЕЗБЕДНОСТ ТРАДИЦИОНАЛНИХ ПРОИЗВОДА ОД МЛЕКА <i>Јасна Лончина</i>
12:00–14:00	ПОСЕТА ЗАНАТСКОЈ МЛЕКАРИ СТАРА ПЛАНИНА (ДИМИТРОВГРАД) / ШКОЛСКА МЛЕКАРА ПИРОТ (традиционална производња качкаваља, белих сирева и других традиционалних производа од млека) <i>Јасна Лончина</i>
14:00–17:00	ПРВА ЗОНА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ / ПРАЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА ЖИВОТИЊА У ПРИРОДНОМ СТАНИШТУ (органска фарма оваца, фарма буша и фарма домаћег брдског коња у Изатовцима) <i>Ружица Траиловић, Александар Манић</i>
18:00–20:00	ТЕРЕНСКА ПРАКСА II: мужа оваца, коза, крава и магараца (традиционалне производња и безбедност хране)
22.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
9:00–10:00	ИЗМЕЂУ ОПСТАНКА И ИЗУМИРАЊА: СТАТУС И ПЕРСПЕКТИВЕ АУТОХТОНИХ РАСА ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА <i>Жолт Бечкеи</i>
11:00–18:00	Обилазак фарме херефорда и црних и црвених ангуса у Сенокосу и водопада Скок <i>Жолт Бечкеи, Сара Ковачевић, Немања Поповић</i>
18:00–20:00	РАДИОНИЦА VI (органска фарма оваца и коза, фарма буша и фарма домаћих брдских коња у Пртопопинцима): ОСНОВЕ ПРОЦЕНЕ ХАБИТУСА КОД АУТОХТОНИХ РАСА (телесне мере, конституција, оцена вуне и оцена телесне кондиције) <i>Сара Ковачевић, Жолт Бечкеи, Александар Васов</i>
23.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
10:00–12:00	ЗАВРШНИ ТЕСТ И ДОДЕЛА СЕРТИФИКАТА (учесници морају да положи тест од 50 питања последњег дана летње школе како би добили сертификат)
13:00–18:00	Обилазак Даг Бањице у близини Пирота
18:00–20:00	ТЕРЕНСКА ПРАКСА III: преоперативни клинички преглед пацијента; консултације за увођење пацијента у садијум опште анестезије и њено одржавање; обрада копита магараца; обрада рана; обрада апсцеса;

	<i>extirpatio tumorii in toto</i> ; кастрација мушких и женских јединки (свиња, магараца, паса); обрада хернија (умбиликална, скротална, абдоминалана) Стефан Величковић, Жолт Бечкеи
24.07.2026.	ГОРЊИ КРИВОДОЛ
12:00	Повратак за Београд

НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ (Факултет ветеринарске медицине): Никола Чобановић, Ружица Траиловић, Јасна Лончина, Даница Богуновић, Жолт Бечкеи, Катарина Ненадовић, Светлана Грдовић, Сара Ковачевић, Петар Кривокућа, Стефан Величковић

ГОСТУЈУЋИ ПРЕДАВАЧИ И ДЕМОНСТРАТОРИ ИЗ ПИРОТА И ДИМИТРОВГРАДА: Сергеј Иванов, Александар Васов, Дарко Ђорђевић, Мартин Бребевница, Дејан Васов, Немања Поповић

НАПОМЕНА: ПЛАН И ПРОГРАМ ЛЕТЊЕ ШКОЛЕ МОЖЕ БИТИ ПРОМЕЊЕН ЗБОГ НЕПРЕДВИЂЕНИХ ОКОЛНОСТИ НА ТЕРЕНУ (ВРЕМЕНСКИХ УСЛОВА, ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ, И СЛ.)